

ROMÁN

AL
press

edice

KIOKAN

HANA WHITTON

ANEŽKA ČESKÁ

CESTA LÁSKY A VÍRY HRDÉ PŘEMYSLOVNY

edice
KIOKAN

Hana Whitton

ANEŽKA ČESKÁ

CESTA LÁSKY A VÍRY HRDÉ PŘEMYSLOVNY

AL
press edice
KLOJKAN

COPYRIGHT © HANA WHITTON, 2014
COPYRIGHT © ALPRESS, S. R. O.

VŠECHNA PRÁVA VYHRAZENA.
ŽÁDNOU ČÁST KNIHY NENÍ DOVOLENO UŽÍT
NEBO JAKÝMKOLI ZPŮSOBEM REPRODUKOVAT BEZ PÍSEMNÉHO
SOUHLASU DRŽITELE PRÁV, S VÝJIMKOU KRÁTKÝCH CITACÍ
NEBO ODKAZŮ, KTERÉ TVOŘÍ SOUČÁST KRITICKÉHO HODNOCENÍ.

Copyright © Hana Whitton, 2014
Redakční úprava Otilie Grezlová
Grafická úprava obálky Tomáš Řízek
Elektronické formáty Dagmar Wankowska, *LiamART*
Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,
v edici Klokán, 2014
shop@alpress.cz
Vydání první

ISBN 978-80-7543-457-9 (pdf)

I

Anežka Přemyslovna se zahleděla na stříbřitou hladinu Vltavy, na níž se co chvíli zatřpytily paprsky jarního slunce jako hrst rozhozených zlaťáků. Pražský hrad, který se hrdě tyčil nad řekou, tonul v syté zeleni. Ta pokrývala i protější strmý svah. Napravo od něj Anežka spíš tušila, než viděla, obrysy zalesněného Jeruzalémského ostrova.

Jitřní vzduch byl chladný a svěží, omamoval jarními vůněmi a přísliby, které zůstanou sladké, i když se nenaplní.

Anežka se usmála. Zalil ji nevyřslovný klid a s ním se dostavil i pocit naprostého, dokonalého uspokojení.

Ano, nyní byla konečně zcela šťastná.

A nyní se také konečně mohla vrátit ke vzpomínkám.

Anežce se rozbušilo srdce jednak radostí, jednak tak trochu strachem jako pokaždé, když měla stanout před královským majestátem svého otce Přemysla Otakara I. A to i přesto, že ji jako nejmladší miloval ze všech svých dětí nejvíce. Tedy z těch, které měl s královnou Konstancí. Byli tu ještě další sourozenci, nevlastní, jež zplodil s první chotí Adlétou, a z těch se pyšnil dcerou Markétou, nyní

dánskou královnou se vznešeným jménem Dagmar. O těch však, a zejména pak o paní Adlétě, jež se pustila s bývalým manželem do pře, bylo zapovězeno mluvit.

Anežka se rychle snažila ovládnout a hlavně opanovat myšlenky, které se jí rozbíhaly na všechny strany.

Otcovy rázné kroky duněly chodbou a blížily se ke komnatě, kde na něj se starší sestrou Annou čekaly.

Anežka si rychle otřela zpocenou dlaň o dlouhou nařasenou sukni svrchního šatu a chytila Annu za ruku, jako by hledala ve starší sestře oporu.

„Anežko!“ sykla Anna zlostně. „Chováš se jako malé dítě.“

Anežka vzhlížela ke starší Anně jako k neomylné autoritě. U pražského královského dvora se proslýchalo, že se Anna brzy zasnoubí s budoucím polským vévodou Henrikem, řečeným Pobožný, z vladařského rodu Piastovců. Všichni v ní už viděli, a hlavně ctili budoucí vévodkyni, možná vbrzku i více. Anežka nebyla výjimkou.

Provinile se pustila sestřiny ruky. Na další ustrašené myšlenky však už neměla čas, neboť dveře se rozlétly dokořán a na prahu se tyčil český král Přemysl Otakar I.

Jediným rázným pohybem naznačil doprovodu i strážím, aby ho nechali s dcerami o samotě.

„Rád tě vidím, Anno, a zejména tebe, Anežko!“

Při pohledu na svou nejmladší, na půvabnou Anežku se sladkou, nevinnou tváří, do níž se život dosud neveyspal krutou zkušeností, musel vynaložit velké úsilí, aby si zachoval odměřený královský majestát a nechoval se pouze jako milující otec.

Anežka se tolik podobala jeho drahé Konstancii. Černé vlasy jí hrály stejně sytým kovovým leskem a hebkou pleť měla také bílou jako alabastr. Ve velkých tmavých očích vroubených dlouhými, jakoby hedvábnými řasami jí hrály bystré ohníčky.

Byla sice ještě děvčátko, sotva na prahu dospělosti, ale už nyní bylo jasné, že z ní vyroste krasavice, která zlomí srdce nejednomu rytíři.

V tu chvíli, tak jako už mnohokrát předtím zalitoval, že i ji, svou nejmladší a nejmilovanější, musí provdat za toho, kdo přinese Českému království největší výhody.

Že si ta okouzující a chytrá dcera mocného krále Přemysla Otakara I. nebude smět vybrat podle hlasu srdce, ale podle diplomatického a politického diktátu.

On se na něco takového neohlížel. Šel za hlasem svého srdce, i když ho to stálo hodně. I když za to draze zaplatil.

V hloubi duše však věděl, že si mnohé z toho nalhává. Pravda, zamiloval se do Konstancie Uherské na první pohled a opustil pro ni manželku Adlétu. Ale Konstancie se nehonosila jen hezkou tvářičkou – věnem přinesla vynikající diplomatické styky a politický vliv mnohem významnější, než jaký mohla nabídnout Adléta Míšeňská.

Konstancie byla totiž sestra uherského krále.

Kdo ví, zda by tehdy z Míšeň a od Adléty utekl, kdyby tomu tak nebylo. Pocházet Konstancie z nižší šlechty, ukryl by ji v nějakém tajném hnízdečku lásky, a to by asi tak bylo vše. Pohlédl na Anežku a zastyděl se za své nízké úvahy.

V její přítomnosti se ho vždy zmocnil pocit, jako by mu dokázala číst myšlenky, ba co víc, jako by ho v jistém ohledu převyšovala. Vyzařovala z ní důstojnost, kterou by jí mohla závidět leckterá dospělá žena, i když byla – vzato kolem dokola – dosud dítě.

Ubívám tu čas planými a neužitečnými dohady, rozmrzel se na sebe.

Český král Přemysl Otakar I. byl vždy muž činu a okolkování neměl rád. Ostatně si je ani nemohl dovolit. Nezískal by dědičný titul krále potvrzený Zlatou bulou sicilskou, kdyby se zaobíral efemérními titělnostmi a váhal nad podružnými detaily.

„Rozhodl jsem, že se vám oběma dostane dalšího vzdělání v klášteře sester premonstrátek v Doksanech.“

„Ach, otče, vždyť jsme se sotva vrátily z cisterciáckého kláštera v Třebnici,“ ohradila se rozmrzele Anna. Třebnické řeholnice k nim byly laskavé a dopřávaly jim sdostatek volnosti, ale klášterní život měl do přepychu, pohodlí a zábav královského dvora daleko. Anna se těšila na Prahu a na Pražský hrad, na veselý ruch u královského dvora, na hostiny s tancem a sladkobilnými písněmi minesengrů, na lovecké výpravy do okolních lesů.

A také na lásku. Na tu pozemskou, s nedočkavými dotyky, dychtivými polibky a vášnivými objetími by v klášteře čekala marně.

Doufala, že ji po návratu domů potká. Možná se zamiluje i do snoubence, kterého jí vyberou a o němž se zatím mluví jen neoficiálně.

Toužila poznat konečně ten cit, který opěvují romantičtí básníci. Toužila po tajně šeptaných slůvkách, stvrzujících milostné pouto na celý život, a po kradmých polibcích pečetičích sladké vyznání.

Toho pravého, s nímž by chtěla prožít celý život, nepotká v nějakém zapadlém, jakkoli malebném místě vzdáleném na hony od Prahy.

Copak Anežka, ta je ještě téměř dítě, té doksanský klášter vadit nebude. A stejně je pořád zahrabaná v nějakých starých rukopisech. Pokud mají v těch Doksanech bohatou knihovnu, tak se jí tam bude určitě líbit.

Přemysl Otakar si přešel rozvážně dlaní po hustém vousu, aby zakryl úsměv. Ach, ty dívky, pomyslel si. Všechny jsou stejné.

Až na Anežku.

„Nesetrváte tam dlouho, Anno. Rozhodl jsem se vás zasnoubit. Obě. Tobě jsem vybral za budoucího manžela Henrika Druhého, řečeného Pobožný, z rodu Piastovců.“

Patří mezi výkvět polského rytířstva a přes své mládí proslul příkladnou zbožností.“

Pravda však byla taková, že český král musel ze strategických důvodů za každou cenu upevnit svazky se severními polskými sousedy. Nebylo zbylí – jinak by se také mohlo stát, že by ho jednoho krásného dne připravili o vládu Děpoltici, sílící větev druhorozených Přemyslovců. Obratnou diplomacií získávali nezanedbatelný vliv právě v Polsku. Jim se výhodná sňatková politika vyplatila – v Polsku si tak vydobyli mocensky silné postavení.

Takhle to nemohu nechat, usoudil Přemysl Otakar už před časem, kdy s rostoucí nevolí sledoval sílící moc průbojných příbuzných.

Je to jako v těch dávných bájích, napadlo ho. Musím obětovat princeznu, abych zachránil království.

„A co Anežka?“ vyhrkla Anna s dychtivou zvědavostí. Dvorské klepny jí už dávno donesly sice dosud nepodloženou, ale celkem věrohodnou zvěst o budoucím snoubenci Henrikovi. Zato o Anežčině ženichovi nepadla ani zmínka.

Přemysl Otakar se neudržel a krátce se zasmál.

„I té už jsem určil chotě. Stane se jím Henrikův mladší bratr Konrád.“

Po těch slovech Přemysl Otakar zvažněl a vrhl rychlý pohled na Anežku.

Neříkala nic, jen oči sklopila, jako by si nepřála, aby z nich otec vyčetl myšlenky. Dlouhé černé řasy jí na zrůžovělých tvářích vykreslily půvabné pŕlměsíčky tmavých stínů.

Přemysla Otakara se zmocnil pocit téměř svatokrádežný, když si uvědomil, že vlastně zaprodává svou milovanou Anežku jen proto, aby vytřel zrak ambiciózním Děpolticům. Nejraději by vedle ní poklekl, objal ji a zeptal se tiše: „A co si přeješ ty, holčičko moje? Co ty si o tom všem myslíš?“

Věděl, že to nejde. Mimo jiné proto, že podobné gesto je sice hodno milujícího otce, ne však královského majestátu.

„Já... vždyť ho neznám! Nikdy jsem se s Konrádem Piastovcem nesetkala,“ namítla tiše Anežka a upřela na královského otce nevinný a tak trochu ustrašený pohled.

Přemysl Otakar se jí vydržel dívat do těch velkých hnědých očí jen nedlouho. Nakonec se rozhodl odložit královský majestát. Přistoupil ke své nejmladší a polaskal ji po hebké tváři.

Anna to pozorovala se žárlivou nevolí. Nu jistě, naše malá Anežka, tatínkův miláček, ušklíbala se v duchu.

„Jsi hrozná, Anežko,“ obrátila se na ni s přísností, kterou jí propůjčovala autorita starší sestry. „Myslíš snad, že já toho Henrika nějak dobře znám? Viděla jsem ho jednou dvakrát, a tehdy o zásnubách nepadlo ani slovo. Je to přece náš úděl, naše poslání, provdat se tak, aby to prospělo našemu rodu, králi, lidu naší země. Abychom přinesly další rodová území a zmnožily dědičné statky.“ Anna, pyšná na to, že se jí podařilo bez zajíknutí zopakovat to, co ji odmalička učili, pohlédla pokradmu a s nadějí na pochvalu po otci.

Mluví moudře, moje Anna, pomyslel si Přemysl Otakar a s hrdostí se zadíval na starší dceru. Bude z ní dobrá královna.

Nebývá to ovšem vždy pouze úděl ženy, uzavřít sňatek z dynastické nutnosti. Jak Anežce a Anně vysvětlit, že ani on se něčemu podobnému nevyhnul. Oženil by se s Adlétou, svou první chotí, neocitnout se ve vyhnanství?

Ach Bože, jak dávno se to zdálo být! Jako by se to odehrálo v nějakém jiném životě, jako by se to přihodilo někomu jinému, tak dlouhá doba uplynula. Mohl mluvit o štěstí, že ho tehdy přijali i se stárnoucími rodiči příbuzní u durynského dvora. Cítil se tam přespočetný.

Adléta, dcera vlivného a zámožného Oty Míšeňského, pocházející z mocného rodu Wetlinů, tehdy představovala výhodné východisko z té ošemetné situace. Možná jsem jen léty zcyničtěl a nahlížím na ten vztah jako na chladný kalkul. Vždyť já přece Adlétu zpočátku miloval.

Možná. Snad.

Jistě ano, přesvědčoval sám sebe.

S určitostí věděl pouze to, že ona do něj zamilovaná byla, protože v něm viděla chrabrého rytíře, jemuž prostě v té chvíli štěstí zrovna nepřálo, a ne žoldáka, který se nechal najímat za hrst stříbrňáků. Vzali se a se svatbou měli naspěch, protože Adléta se už předtím stala jeho ženou před Bohem – proto spatřil jejich prvorozený syn Vratislav světlo světa neslušně brzy po oddavkách.

Jenže pak... pak potkal Konstancii. Mladší, krásnější. A hlavně ovšem vlivnější.

Přejel si rukou po tváři, jako by chtěl zahnat dotěrné vzpomínky, jimž se v patách kradly výčitky svědomí.

Co se to se mnou stalo? položil si otázku. Vždyť ani u okouzující Konstancie, své drahé manželky, si nejsem jistý, zda mě k ní poutá láska, nebo hlavně politické výhody, které ospravedlňovaly hořký rozchod s Adléťou.

A teď chystám podobný osud Anně i Anežce.

V mžiku se však vzpamatoval a opět si nasadil masku královského majestátu. City jsou přepych, který si nikdo z panovníků nemůže dovolit.

„Anna mluví moudře, Anežko,“ usmál se na dcerku. „A s mladým Piastovcem Konrádem se brzy setkáš. Mezitím strávíš jistě přínosné chvíle v doksanském klášteře! A Anna také.“

Audience byla u konce.

Přemysl Otakar se s dcerami spěšně rozloučil a ve chvíli byl ten tam.

Jako by utíkal, napadlo Anežku, když upírala oči na přibouchnuté dveře, za nimiž se vzdalovaly otcovy různé kroky.

Anežka vzhledla od rozečtené kroniky. Tlustý svazek si opírala o kostelní lavici v doksanském chrámu Narození Panny Marie. Zlatá sluneční zář, která se dovnitř vlévala vysokými úzkými okny, načrtla na kamenných dlaždicích široké světlé pruhy, v nichž tančila drobná zrnka prachu.

I bohaté barevné iniciály kroniky jako by v té sluneční záplavě ožily.

Anežka se zaposlouchala do hlubokého, ničím nerušeného ticha. A potom opatrně, téměř s nábožnou úctou, pohlédla směrem k náhrobku, pod nímž odpočívala kněžna Gertruda, zakladatelka premonstrátského kláštera v Doksanech. Byla to její nevlastní babička. Anežka ji sice nepoznala, ale přesto měla pocit, jako by s ní sdílela tento okamžik. Proto premonstrátky nic nenamítaly, když se ta hezká a chytrá dcera krále Přemysla Otakara zdržela v chrámu i po bohoslužbách a místo modliteb si zde četla. Oblíbily si ji pro její hloubavost a laskavé srdce plné soucítění s osudy bližních. Je to dar, který – jak dobře věděly – bývá mnohým odepřen.

Anežka se však z tohoto příjemného poklidu dlouho těšit neměla. Přerušilo jej ostré prásknutí postranních chrámových dveří, které vyklouzly nepozornému příchozímu v průvanu z ruky. Následovalo téměř zlostné syknutí a po něm se pod vysokou klenbou rozlehly lehké dívčí kroky.

„Mohla jsem si myslet, že tě najdu tady, Anežko!“ Anna, oblečená v jezdeckém, si opřela ruce v bok. „Slíbily jsme si, že se po mši vydáme na vyjížďku, když je tak krásně. Doksanský klášter nám přece nemá poskytnout jen dobré

vzdělání, ale má nás rovněž naučit královskému vystupování. A k tomu patří i jízda na koni,“ kázala dál.

„Ach, já vím!“ vyhrkla provinile Anežka a potlačila prvotní impuls vyskočit z kostelní lavice a okamžitě se rozběhnout do své komnaty, aby se rychle převlékla.

Neměla by zapomínat, že doksanské sestry premonstrátky učí urozené dcerky z předních šlechtických rodin nejen základním znalostem a vědomostem – vědám, filozofii, teologii a jazykům –, ale také dvorským mravům a odpovídajícímu důstojnému chování, které by se mělo stát druhou přirozeností každé mladé šlechtičny.

Řádové sestry zastávaly názor, že podobné věno má mnohdy větší cenu než nákladná výbava.

„Urozená dívka *nikdy*, a tím myslím opravdu *nikdy*, nevyškakuje ze židle, aby v překotném chvatu splnila to, co se od ní požaduje,“ kladla Anežce bez přestání na srdce vysoká a poněkud kostnatá sestra Agáta, dlouhý ukazováček výstražně vztyčený. „Bedlivě nejprve zváží, je-li na místě splnit požadavek, a teprve potom se k tomu *rozvážně* uvolí.“

Anežka tehdy při tom výkladu poněkud zrudla, protože ona většinou nic moc bedlivě nezvažovala a spěchala přání bližního vyplnit. Zato Anna při Agátině řeči jen obrátila oči k nebesům a její výraz jako by říkal: Co mi *tahle* bude radit! Až jednou potkám pravou lásku, rozběhnu se za hlasem srdce bez okolkování a bedlivého zvažování.

Anežka si nicméně vzala slova ctihodné sestry k srdci a nyní s tou doporučenou rozvahou přemítala, zda sestřinu naléhání vyhovět. „Já vím,“ zopakovala po chvíli znovu, „ale v téhle kronice jsem se dočetla neuvěřitelně zajímavé věci o původu doksanského klášteřa. Založil jej náš pradědeček kníže Vladislav Druhý se svou první chotí Gertrudou. Po její smrti se oženil s Juditou Durynskou a to byla babička.“

„Gertruda... to je ona, co je tady pohřbená?“ Anna pohlédla směrem k honosnému náhrobku. Anežčino sdělení ji zaujalo a vyjížďka byla pro tu chvíli zapomenuta.

„Ano,“ přitakala Anežka.

„Proto tu tak ráda vysedáváš?“ zeptala se Anna. „Abys jí byla nablízku?“

„Ano. Je to... jako by tu byla se mnou.“

Obě dívky se na okamžik odmlčely.

Anežka se po chvíli opět sklonila nad starý zápis v kronice, ozdobený složitou iniciálou. Zářivě zlaté, sytě modré a ohnivě červené ornamenty se proplétaly tak umně, že se první písmeno téměř nedalo přečíst.

„Také se tady píše, že doksanský klášter je premonstrátský. Ten název se odvozuje od francouzského místa Prémonstré. A nebudeš tomu věřit, ale v Čechách vznikl první klášter premonstrátů už v roce tisíc sto čtyřicet přičiněním pražského biskupa Jana.“ Anežka vzhledla k sestře, oči rozzářené.

Anna jen stěží skrývala úžas nad lehkostí, s jakou mladší sestra překládala latinský text.

„A který je ten první pražský premonstrátský klášter?“ Anna se trochu zastyděla za takový nedostatek ve vzdělání. Ovšem od založení toho kláštera uplynulo více než osmdesát let, což Anně připadalo jako věčnost.

„Přece Strahovský klášter, Anno!“ To bys mohla vědět, říkal Anežčin lehce vyčítavý pohled.

Bože dobrý, pomyslela si Anna a obrátila oči k nebesům. Aby to naše Anežka nevěděla!

Ta se opět sklonila nad textem a přejela růžovým prstem řádku, v níž hledala nějaký důležitý údaj, o který se chtěla s Annou ještě podělit.

Jak krásné ruce má, napadlo Annu, když sestru se zájmem pozorovala. Jak štíhlé a útlé! Takhle elegantně listují v tlustých kronikách světice na stářím zčernalých deskových obrazech.

Vrhla kradmý pohled na své ruce – zdály se ve srovnání se sestřinými příliš velké a hrubé. To proto, že se ráda a s přemírou oddávala lovu a jízdě na koni.

„Ano, tady to je! Už jsem to našla!“ Anežka pozdvihla k sestře rozzářenou tvář. „Tehle klášter založili v roce tisíc sto čtyřicet čtyři.“

„To je sice hezké, Anežko, ale nechceš si vyjít alespoň do zahrady, když tě na tu projížďku podle všeho nevyhládkám? Venku je tak krásně.“ Anna toužebně pohlédla na vysoké úzké okno, za nímž tušila probouzející se jaro.

Anežka se zahleděla na stránku starého letopisu, jako by se s textem jen nerada loučila, neochotně knihu zavřela a zasunula do lavice. „Proč ne?“ usmála se na Annu.

Ta se zvonivě zasmála a rozběhla se k postranním chrámovým dveřím, vedoucím do klášterní zahrady. Sestra ji v mžiku následovala.

Rolničky vzdalujícího se veselého dívčího smíchu se rozezněly pod chrámovou klenbou, odrazily se od ní ozvěnou a roztrhly tak nakrátko velebné ticho. Potom se těžké vyřezávané dveře postranního vchodu za oběma sestrami zabouchly. Věčný spánek jejich prababičky opět nic nerušilo.

Anna se uvelebila na široké kamenné lavičce skryté v růžovém loubí rajské zahrady, jejíž čtvercovou, dokonale udržovanou plochu chránily klášterní zdi.

Popleskala vyhrátý kámen vedle sebe, aby Anežce naznačila, kam se má posadit.

Ta ji ráda uposlechla. Rajskou zahradu si oblíbila. Už nyní, ač byl teprve počátek března, tu nasazovaly růže obrůstající loubí pupeny a tu a tam se objevily i jejich první nesmělé světlounké a jakoby vybledlé lístky.

Anna s Anežkou se nakrátko zaposlouchaly do ticha rušeného jen zpěvem ptáků a zurčením potůčku, který zahradou protékal.

Na Anně bylo jasně vidět, že si chce s Anežkou popovídat o něčem jiném než o starých rukopisech, zakládání klášterů a vznešeném odkazu předků.

„Vracíš se někdy ve vzpomínkách k tomu, co nám řekl před odjezdem do Doksan otec? Myslím k těm zasnubám,“ otočila se konečně k sestře s otázkou. Anežka mohla být mladší, ale byla moudřejší a Anna k ní někdy pociťovala jistý uctivý odstup. Ač si to nerada připouštěla, uchylovala se k ní občas o radu, jakkoli se jí o některých věcech mluvilo před sestrou nesnadno.

Anežka se na ni překvapeně podívala. Po pravdě řečeno, na ty zasnuby nějak pozapomněla. Nic moc se zatím nedělo.

To, že ji jednou provdají, brala jako nevyhnutelnost, asi jako každá urozená dcera.

Svět byl přece plný krásných, zajímavých věcí, nač se zatěžovat nějakým formálním svazkem.

O chystaných zasnubách od poslední rozmluvy s otcem nepřemýšlela. Pro ni bylo vše snazší, protože svého snoubence Konráda dosud neznala.

„Ne,“ odpověděla po pravdě. „Tady v Doksanech mi to vše připadá tak... vzdálené, a téměř neskutečné.“ Anežka pokrčila rozpačitě útlými rameny, na něž se jí svezla tmavá kadeř. Zaleskla se ve slunci kovovým leskem.

„Zato já ano!“ vyhrkla dychtivě Anna. Pročísala si štíhlými prsty rozpuštěné plavé vlasy, které jí poutala pouze úzká zlatá čelenka. Krátkým závojem či předepsanou rouškou si halila vlasy pouze na bohoslužby, jinak využívala privilegií královské dcery.

Její gesto jako by chtělo říci: I já mám krásné vlasy, bohaté, a navíc zlaté. Přesto věděla, že se nemohou rovnat

hedvábnému vodopádu, který splýval Anežce téměř po pás a který nyní skrývala pod bělostnou rouškou.

„Ach, Anežko, já od toho okamžiku nedokážu myslet na nic jiného než na Henrika! Pořád se vracím k těm krátkým chvílím, kdy jsem se s ním setkala. Co když mě ale klame paměť? Co když se změnil? A co když se mezitím zamiloval do nějaké jiné? I pro něj to přece je politický sňatek.“

„Ty ses do něj během těch krátkých chvílí stačila zamilovat?“ užasla Anežka a upřela na sestru udivený pohled. *Zamilovala se spíš do své představy, do svého snu, a ne do toho významného a urozeného Piastovce*, pomyslela si.

Anna odbyla sestřinu poznámku rychlým pokrčením ramen. Co ta ví? Vždyť je to ještě dítě. Možná bude mluvit jinak, až se setká s Konrádem.

„Ano. Myslím, že ano,“ připustila zdráhavě. „Ostatně nejsem jistě jediná, která se zamilovala na první pohled.“

Anežka hodlala uštěpačně namítnout, proč se tedy Anna o tom citové vzplanutí nezmínila už dříve, zejména během rozmluvy s otcem. Pak ale poznámku spolkla, protože se k nim po cestičce vysypané štěrkem blížily rychlé kroky. Nechtěla, aby je vyslechl někdo nepovolaný.

V téhle zajímavé rozmluvě mohou s Annou pokračovat později.

„Věděla jsem, že vás najdu tady!“ zaradovala se matka představená Johana. Široký řeholní hábit kolem ní povlával jako lodní plachta ve větru. Anežka s Annou okamžitě zvažněly. A nejen proto, že se neslušelo vést řeči o zamilovanosti před abatyší. Muselo se určitě něco stát, když je vyhledala sama matka představená doksanského klášteřa. Dvě řádové sestry, její doprovod, ji dostihly teprve nyní, celé zadýchané a tváře zružovělé.

„Návštěvou nás poctila Její Milost královna Konstancie v doprovodu mladšího krále Václava k tomu! Čekají na vás obě v knihovně vedle skriptoria,“ oznámila přesně dívkám.

Anežka v tu chvíli opravdu zcela zapomněla, že urozená dívka nikdy, ale nikdy nemá nedočkavě vyskočit a zbrkle se hnát, kam ji srdce táhne. Rozběhla se do kláštera tak rychle, že jí abatyše ani Anna, natož jeptišky nestačily.

Matku ani bratra Václava neviděla drahnou dobu a už se jí po nich moc stýskalo.

Jistě víc než Anně po tom jejím Henrikovi.

Anežka se zastavila před vyřezávanými dveřmi do skriptoria a přilehlé knihovny a několikrát se zhluboka nadechla, aby uklidnila splašené srdce. V chladné zšeřelé chodbě jí od úst stoupaly drobné bílé obláčky sraženého dechu. Otřela si zpocené dlaně o dlouhou, bohatě nabíranou sukni z těžké tmavé látky.

Měla bych se asi přece jen začít chovat důstojně jako princezna, vzpomněla si na dobré vychování a uhlazené mravy, které jí i Anně s nekonečnou trpělivostí vštěpovaly řádové sestry premonstrátky. Matka s Václavem by měli poznat na první pohled, že jsem tu nepromarnila čas.

Zaslechla blížící se kroky a také Anežčin a abatyšin hlas.

V rychlosti si zastrčila pramen vlasů pod roušku, uhladila si šat, tiše si odkašlala a bez zaváhání vešla dovnitř.

V prostorné komnatě panovalo vždy přítmí, protože úzká nevelká okna obrůstala zvenčí popínavými růžemi.

Královna Konstancie poodstoupila od krbu, v němž praskala vysoko narovnaná polena, protože zde panovalo nejen přítmí, ale také věčný chlad. Zlatavé ohnivé jazyky, jež smolné dřevo nenasytně olizovaly, vykreslily na kožešině před krbem nepravidelný jantarový půlkruh matného světla.

To nepřímé osvětlení matce moc slušelo, lichotilo její kráse, do níž se přibývající léta vepsala jen několika ne-

hlubokými vráskami. Zažehlo jí živé plamínky v tmavých očích, na zružovělých tvářích vykouzilo hebké stíny dlouhých řas a černé vlasy rozehrálo sytým hedvábným leskem.

„Anežko!“ Konstancie přistoupila s úsměvem k dceři, náruč otevřenou. V poslední chvíli se však zarazila a objala ji pouze zlehka odtažitým dvorským objetím, jaké příkazovalo kurtoazní chování. To u ní časem setřelo přirozenou vášnivost, která jí byla kdysi vlastní.

Jak se změnila, ta moje holčička, pomyslela si téměř posmutněle. Bylo to ještě děvčátko, když odjížděla z Prahy – a za krátkou dobu strávenou v doksanském klášteře se z ní stala dívka, půvabná urozená paní, jejíž mladičká krása si jistě získá srdce nejednoho rytíře.

Vtom do zlatavého půlkruhu světla vkročil Anežčin bratr Václav. Ten se na vybrané dvorské chování neohlížel, a jen co se matka s Anežkou vlašně přivítala, sevřel sestru v náručí a zvesela se s ní zatočil po komnatě. Anežčin smích zazněl pod temnou klenbou té poněkud ponuré místnosti jako zacinkání zlatých penízků a komnata se hned zdála přívětivější a světlejší.

Dlouhé tmavé vlasy, stejně lesklé jako ty matčiny, se jí uvolnily zpod přísné roušky a zavlály kolem dívčí tváře jako jemný závoj.

„Zkrásnělas, sestřičko,“ pochválil Anežku obdivně. Měl ji ze všech sester nejraději.

„Ach, ty lichotníku!“ Anežka zaklonila v uvolněném smíchu hlavu. Dlouhé vlasy jí přitom sklouzly na ramena a daly vyniknout její půvabné tváři. „Bude z tebe dobrý politik a ještě lepší diplomat, když umíš skládat takové poklony.“

Konstancie je s láskou pozorovala. Nitrem se jí rozlil šťastný, hřejivý pocit, jaký už dlouho nezažila. Možná kdysi dávno, v samých počátcích, když utekla za Přemys-

lem Otakarem I. do Prahy a kdy spolu bojovali o svou lásku téměř proti všem. A snad ještě když byly děti malé. Ale časem ho vystřídal chladný protokol přísných mravů u královského dvora, v němž pro vášnivé polibky a pošetilé něžnosti nebylo místo.

„Kéž bys měla pravdu, Anežko,“ nezdržela se nakonec a přidala se k dceřinu smíchu. „Bude to potřebovat. Vždyť ho už nyní zdobí titul krále, i když mladšího, a ženit se bude také co nevidět.“

Anežka zvažněla. Pořád zapomínala, že staršího bratra Václava korunovali už za otcova života králem a že by se podle toho měla k němu i chovat. Mladší král se mu pak říkalo. Nepřestávala v něm nicméně vidět hlavně staršího bratra a dvorného rytíře. Zahleděla se na něj nyní pozorněji, jako by si to vše opět uvědomila, jako by ho viděla poprvé.

On se na rozdíl od matky za tu krátkou dobu, co se neviděli, změnil. Zmužněl a rysy jako by měl ostřejší, výraznější. Zdálo se rovněž, že nabyl na rozhodnosti a majestátnosti. Kunhuta Štaufská, s níž byl zasnoubený od dětských let, se do něj teď už musela určitě zamilovat, i když šlo o politicky sjednaný sňatek,

Anežka matce nestačila odpovědět, protože do knihovny vpadla jako velká voda Anna s abatyší Johanou v patách. Premonstrátky, které je doprovázely, uctivě postávaly na chodbě.

„Matko,“ Anna se královně Konstancii způsobně uklonila, „návštěva Tvé Milosti nás obě s Anežkou těší, i když si nepřestáváme klást zvědavou otázku, co je asi její příčinou.“

„Ach, Bože dobrý, Anno! Hezkému vystupování tě tady v Doksanech naučili. Nechceš snad, abych před tebou dvorně poklekl a políbil lem tvého urozeného roucha?“ neudržel se Václav. Dokonce i abatyše Johana měla co dělat, aby potlačila smích.

„Pravý rytíř by se takhle neohrabaně a nemístně ptát nemusel, Václave,“ odsekla Anna naoko nakvašeně.

„Nu, bude asi nejlepší, když se obě tu příčinu naší návštěvy dozvíte bez odkladů, protože nemáme zrovna času nazbyt. Do Prahy zavítali Henrik a Konrád. Projednat zásnuby. Proto jsme s Václavem přijeli do Doksan,“ vysvětlila jim rychle Konstancie v obavě, aby se sourozenecké škádlení nakonec nezvrtlo ve vleklou hádku. To bylo to poslední, co potřebovala.

Václav zmlkl a zvažněl.

Anežka zaryla pohled do země, jako by se rozhodla spočítat všechna drobná kvítka, která do složitého vzoru koberece vetkala nějaká příčinnivá řádová sestra.

O svém zasnoubení s Konrádem dosud moc nepřemýšlela. Jako by se jí to vlastně netýkalo – vždyť šlo o společenskou smlouvu, kterou uzavřel tatínek s polskými Piastovci.

Nyní ji přinutí pohlédnout skutečnosti do tváře. Co když si ji po zásnubách bude chtít Konrád odvézt do Polska? Nebylo by to zase nic tak výjimečného – nejedna budoucí nevěsta následovala snoubence k jeho dvoru, aby se tam naučila místním mravům a zvyklostem.

Anežka pevně semkla víčka, jako by se za nimi chtěla skrýt před tím, co bude následovat. Zatoužila vrátit se do kostela Narození Panny Marie a začíst se do staré kroniky vyprávějící o počátcích premonstrátského řádu v Čechách, o řeholnících v dlouhých bílých hábitech, kteří mají ve znaku zlaté lilie na modrém poli a dvě zkřížené zlaté berly a jejichž vznešené motto zní: *Ad omne opus bonum parati. Přípraveni ke každému dobrému dílu.*

„Nemohu se už dočkat, až zase uvidím svého Henrika!“ Annin zvonivý výkřik, v němž se chvěla nadšená nedočkavost, vrátil Anežku do přítomnosti.

Vždyt Anna ještě nedávno tvrdila, že toho *svého Henrika* vlastně ani nezná, pomyslela si rozladěně.

„Dobře, dobře,“ zasmála se Konstancie a spadl jí kámen ze srdce. Zdá se, že jsou dcery se svým osudem smířené. „A teď honem! Musíme se co nejdříve vrátit do Prahy, abychom nenechali vzácné hosty dlouho čekat,“ nabádala je všechny k odchodu.

Jen Anežka se na prahu otočila a vrátila se k abatyši Johaně, která ten výjev mlčky pozorovala.

Byla už zvyklá na podobné překotné a uspěchané návštěvy, kdy si matky narychlo přijely pro dcery, schovanky doksanského kláštera, protože na ně čekala výhodná partie.

Anežky jí ale bylo líto. Byla obdařena výjimečností, jaká není dána každému. Ta si zasloužila jiný, lepší osud, než aby jí z politických důvodů a pro větší slávu rodu provdali za nějakého vlivného starce nebo neduživého mladíka z vysoce urozené rodiny, jemuž bude rodit jedno dítě za druhým.

„Sbohem, matko představená,“ loučila se s ní Anežka. Hlas měla tichý, ochraptělý potlačovanými slzami.

„Věřím, že se vrátíš, Anežko,“ vypravila ze sevřeného hrdla abatyše Johana. Všechna ta krásná slovíčka na rozloučenou, která si připravila, se kamsi vytratila.

Anežka neodpověděla, jen se sklonila a políbila jí ruku.

Velká slza, která skanula na Johaninu svrasklou pokožku, připomínala drobný dýmant.

Když se abatyše Johana konečně vzpamatovala a zašepkala: „To bys neměla, Milosti,“ byla už Anežka pryč.

Královna Konstancie zamířila s dětmi přes klášterní dvůr ke kočáru. Václav s Annou a Anežkou ji hodlali následovat na koních, jen co se dívky převléknou a vypraví na cestu. Jejich věci pošlou za nimi do Prahy později.

Konstancie by sice uvítala, kdyby jí dcery dělaly společnost, ale tohle bude možná jedna z posledních společných projížděk sourozenců.

Povzdychla si a ochotně přijala Václavovu pomoc, když se chystala vkročit na schůdky kočáru.

Vtom se z kostela Narození Panny Marie rozezněly zvony svolávající k modlitbě.

Václav v tom okamžiku zbledl jako stěna. Chytil se za hlavu a pevně si sevřel spánky, oči zavřené,

Nyní se mu stala naopak oporou matka. Stará, dávno vybledlá jizva, která se mu táhla přes levé oko, mu zatepla krví.

Anna s Anežkou k němu přiskočily. Věděly moc dobře, co to znamená, a hlavně co bude následovat.

Osud si na něm vybral krutou daň za loveckou vášeň, které Václav propadl od dětství. Při jednom obzvlášť divokém honu si zranil levé oko a přišel v něm o zrak. Přes levé oční víčko a levou tvář se mu táhla nyní už téměř neznatelná jizva. Zranění však mělo nepříjemné následky – Václav byl od té doby citlivý na sebemenší hlasitější či pronikavý zvuk, a zejména vyzvánění zvonů mu působilo příšerné bolesti hlavy, končící obvykle hlubokým bezvědomím.

Václavovo okolí si toho bylo vědomo a všichni se podle toho snažili chovat. Kostelní zvony v místech, kam zavítal, obalili vždy tlustou vrstvou slámy nebo tkaniny pro případ, že by nějaký příčinnivý zvoník zapomněl a začal s vyzváněním.

Museli o tom vědět i v Doksanech, kam Václav zavítal často i předtím, než sem poslali Annu s Anežkou.

„Probůh! To vám nikdo nic neřekl? Přestaňte okamžitě s tím vyzváněním!“ rozkřikla se královna Konstancie směrem k hloučku premonstrátek, které se cestou do kostela zastavily a odjezd vzácné návštěvy sledovaly z uctivého povzdálí.

Václav skryl tvář na matčině rameni. Z dvorného mladého rytíře se stal v mžiku vystrašený chlapec.

„Sestro Hildo!“ křikla rázně Anežka na jednu z jeptišek. „Zastav prosím ty zvony! Princ Václav trpí krutými bolestmi hlavy a to vyzvánění je ještě násobí. Prosím, pospěš si. Rychle!“

Hilda přikývla, rozběhla se ke zvonici a široký hábit svírala v dlaních, aby o něj neklopýtla.

Zakrátko zavládlo nad doksanským klášteřem opět ticho.

Královna Konstancie usadila Václava s pomocí Anny a Anežky do kočáru. Václav měl tvář bledou, až se zdála průsvitná, jen jizva na ní dosud rudě tepala, i když ztratila tu zlověstně purpurovou barvu. Teprve po chvíli otevřel Václav oči.

„Už je to dobré,“ zašeptal, „bolest téměř zmizela.“

Konstancie však věděla moc dobře, že je chce jen uklidnit. Z podobného záchvatu se obvykle zotavoval několik dnů.

„Dobře, to je dobře, Václave. Ale do Prahy pojeděš v kočáře. Pro jistotu. Sestry ti určitě budou rády dělat společnost,“ oznámila jim Konstancie rázným hlasem, který nepřipouštěl námitek.

Na odpověď ani čekat nemusela.

Všichni ji rádi a bez odmlouvání uposlechli.

Konrád sevřel Anežčinu ruku ve své. Dlaně měl vlhké a ten stisk byl nesmělý, jako by se bál, že se popálí.

Anežka po něm vrhla postranní, trochu pobavený pohled.

Konrád jí byl sice sympatický, ale nedalo se tvrdit, že by ji zrovna přehnaně okouznil. Byl to vytáhlý mladík, stydlivý a plachý, který sklopil oči pokaždé, když na něj pohlédla, a navíc se přitom začervenel jako mladičká panna.

Úzká tvář však měla ušlechtilé rysy a lemovala ji hříva bohatých světlých vlasů.

Stáčely se do zlatých prstýnků, které by mu mohla zavidět nejedna paní, a spadaly mu až na nepříliš široká hubená ramena. Žádný div, že se mu dostalo přezdívky Kadeřavý.

Taneční figura, kterou spolu mladé dvojice sdílely, nyní přivedla Annu blíže k Anežce.

„Probůh, Anežko!“ sykla jejím směrem Anna. „*Takhle* si srdce žádného rytíře nezískáš! Proč s Konrádem mile nepohovoříš? Proč ho neoblažíš sladkým úsměvem a medovými slůvky?“

Anně zřejmě podobná konverzace potíže nedělala. Švi-tořila bez přestání vesele s Henrikem Piastovcem a on jí jen okouzleně naslouchal. Na první pohled bylo patrné, že ti dva v sobě našli zalíbení a že Annina náklonnost, kterou v ní probudila předcházející letmá setkání, přerůstá skutečně v zamilovanost a možná i v hluboký cit.

Ten si nezastřeně dávali najevo Václav s Kunhutou Štaufskou, tančící opodál.

Anna má možná pravdu, připustila pokorně Anežka. Náklonnost toho druhého si člověk musí získat, musí se o ni zasadit.

Jenže otázkou bylo, zda vůbec chce o náklonnost Konráda Kadeřavého usilovat.

Taneční figura ho k ní opět přivedla a poučená Anežka se k němu obrátila s líbezným, povzbuzujícím úsměvem.

„Četls Boëthiovu *Filosofii utěšitelku*, můj pane?“

Konrád okamžitě ožil a úsměv jí oplatil. Tahle hezoučká česká princezna, s níž ho po krátkých přípravách právě zasnoubili, se mu moc líbila, jen nevěděl, jak s ní navázat řeč.

Jistě se jí dvoří tucty urozených rytířů – je to přece královská dcera. A navíc krásná královská dcera.

Pokradmu na ni pohlédl. Černé vlasy jí vroubily nevšední přitažlivou tvář s hlubokýma hnědýma očima a plné rty se jí nyní zvlhnily v něžném úsměvu.

Konráda náhle zaplavil pocit nevýslovného štěstí, že mu je souzeno tak půvabné stvoření, do něhož se na první pohled zamiloval. Chtěl to všechno Anežce sdělit, chtěl ji ujistit, že jí bude věrně sloužit a po celý život ji bude ochraňovat. A také jí bude stát vždy věrně po boku, v dobrém i ve zlém, dokud je smrt nerozdělí.

Zatím se mu ale k podobnému vyznání nedostávala slova, nebo spíš odvaha.

„Ano, paní, četl jsem ten spis. Každý si v něm najde dobrou radu a poučení, jak čelit krutému osudu a zamýšlet se nad vlastními skutky a jejich následky.“

Anna, která se v tanci opět přiblížila k Anežce, jen pozdvihla oči ke stropu. To Boëthiovo dílo musela také číst a matně si vybavovala, že šlo o rozjímání nějakého k smrti odsouzeného nešťastníka. Rychle na ně zapomněla. Co to jen Anežku napadlo, stočit rozhovor směrem tak nudným?

„Probůh, Anežko! Prober se! Ani takhle si rytíře nezískáš,“ sykla znovu varovně.

„A jak to můžeš vědět?“ odpověděla jí stejně tiše Anežka a pak vesele zavířila s Konrádem v tanci.

Přemysl Otakar I. se při pohledu na mladé dvojice oddávající se tanci spokojeně usmál.

Zdálo se, že ta zasnoubení, ač předem dohodnutá a sjednaná pouze na základě politické výhodnosti, jsou nakonec šťastná. Byl rád, že uspěchal po návratu dcer z kláštera v Doksanech přípravy, takže se zasnuby konaly téměř okamžitě.

Opět pohlédl na mladé snoubence. Václav s Kunhutou, kteří si byli zaslíbeni od dětství, k sobě cestu už dávno našli.

Anna s Henrikem působili nyní dojmem, že se znají celá léta. A Anežka s Konrádem podle všeho překonali počáteční ostych. Vždyť ten mladý piastovský kníže z ní nespustí oči!

Ano, byla to dobrá volba.

S mocnými Štaufy ho spojí úžeji sňatek Václava a Kunhuty a s polskými Piastovci zase manželství dcer se syny vlivného polského knížete Jindřicha Bradatého. Dětrich mu přestane být hrozbou.

Pohlédl s úsměvem na Konstancii a sevřel jí pevně ruku ve své. „Vzpomínáš, má drahá? Vzpomínáš, jak já se ucházel o tvou lásku? Nikdy ti nemohu být dost vděčný, žes mi ji dala.“

S tím se sklonil a políbil jí bílé štíhlé prsty.

„Ta vděčnost je oboustranná,“ odpověděla po pravdě Konstancie a v tmavých očích jí zaplály vášnivé ohníčky.

„Půjdeme?“ zeptal se tiše. „Ti tady,“ ukázal hlavou směrem k tanečnickům, „se budou jistě skvěle bavit i bez nás.“

Konstancie přikývla a beze slova manžela následovala.

II

Anežka pobídla grošáka, aby po úzké klikatící se stezce táhnoucí se pod Strahovským klášterem následoval Václavova vraníka. Tuhle projížďku měla vždycky ráda a dnes se z ní těšila obzvláště, protože podzim už kouzelně zbarvil koruny stromů na petřínském vrchu zlatavou žlutí a tmným purpurem. Strahovský klášter se v tom pestrobarevném moři vyjímal jako bělostný ostrov.

„Škoda, že tu s námi nemůže být Anna,“ posteskla si. Zanedlouho po zasnubách s Henrikem Piastovcem se konala slavná svatba a Henrik si pak odvezl mladou choť domů, do polské Lehnice. Její s Konrádem se měla konat později a Anežka tomu byla ráda. Na Anně všichni na první pohled viděli, že touží náležet Henrikovi co nejdříve. Ale Anežka po manželství s Konrádem tolik neprahla. Nebyla si jistá city, které k němu chovala. Ba nevěděla ani, zda k němu nějaké city vůbec chová. Jistě, dalo se mluvit o sympatiích a snad i přátelství, ale o lásce rozhodně ne.

Teprve během svatebního obřadu, při němž oddali Annu s Henrikem, si naplno uvědomila, co jednou čeká také ji. Jedna věc byla mluvit o nevyhnutelnosti diplomatického sňatku, o vznešené povinnosti obětovat vlastní city a štěstí na oltář rodové slávy. Druhá věc byla naplnit toto poslání.